"ROBOTCHYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published semi-weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.

Phone St. John 1465 M. Popovich, Editor.

Subscription $2.50 per year.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинока в Канаді і найстарша в Америці соціял-демократична часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить два рази на тиждень. Редактор М. Попович.

Річна передплата на" Р.Н." виносить $2.50
Рукописий не звертає ся.

ЗА ОГОЛОШЕНЯ РЕДАКЦІЯ "Р. Н." НЕ ВІДПОВІДАЄ.

Адреса до "Р.Н." така:
"ROBOTCHYJ NAROD"
Box 3658, (Sta. B.) Winnipeg, Man.

ВОЮЙ УКРАЇНО!

Воюй Україно!

Домагаєм ся, взиваєм Тебе, кличемо, ну... остаточно, просимо — воюй.

Ми, ніби канадійсько-британсько-українські патріоти, відомі серед українського загалу в Канаді організатори одної бурси і одної української збіжевої спілки, представителі українських аґентів двох капіталістичних партій: консервативної і ліберальної і українських ґешефтярів, дуже хочемо, щоби Ти, наша Ненько, воювала, але коньше разом і в згоді з аліянтами аж до їхньої побіди і до осягненя їхніх цілий.

Ми знаємо, що Ти не входила в рахубу в їхніх умовах, бо Тебе ще тоді на сьвіті не було, коли ті умови були роблені з царським правительством. Ми самі не надіяли ся Твоєї так скорої появи і все дивили ся за Твоїм освободженем через австрійське вікно, що для нас послідними часами було дуже невигідне, бо наш укр. народ ту в Канаді за се не долюблював нас, через те що ті виродки укр. соціялдемократи показували на нас пальцями і виявляли йому кождий наш крок і рух, про що ми не хотіли, щоби народ знав. Нам з Семеном Демидчуком українсько-австрійським агентом не зовсім добре повезло, хоч трохи гроша зібрали; з австрійським консулем не можна було довго перешіптувати ся, бо канадійські власти його вигнали. І нам не везло. Підупадав наш патріотизм, з котрого ми жиємо і котрий є нашим бизнесом бо не було "орієнтації". Австрійська пропала безповоротно, а другої годі було вишукати, а без "орієнтації" курс нашого патріотизму паде в долину. Дехто радив нам вчепити ся "аліянтської орієнтації", лише для нас було неможливо сего зробити, бо люди знають, що дехто з нас ходив до австрійського консуля, а наші приятелі брали ся навіть полки орґанізувати на поміч Австрії і нам не повірилиб.

Аж ось на ратунок нам Ти явила ся, наша спасителько Україно-Ненько. Відколи про Тебе заговорила англійська преса та ще й в послідних днях прихильним тоном, коли прийшли вісти, що Ти з козаками проти большевиків, ми найшли собі "орієнтацію" і надіємо ся, що курс нашого "патріотизму" швидко підніметь ся в гору.

Ми, ніби патріоти, всі як один отверто і ясно заявляємо, що ми Твої діти, а Ти проти Німців і Австрії, отже з аліянтами, тим самим ми за аліянтами і наша "орієнтація" аліянтська. Перше ми говорили про Твої кривди в Росії, вихвалювали ґеній Ґінденбурґа, збирали на "Січових Стрільців", на вдови і сироти в Галичині і робили свої "бизнеси", а тепер, во імя Твоєї свободи, будемо збирати на бурси, спілкові доми, котрі перед народом звемо народними, будемо продавати "шейри" наших українських компаній, перепродувати пшеницю і як за попередної так і підчас теперішної "орієнтації" будемо вести наш старий "бизнес" — торговлю укр. виборцями з тутешніми капіталістичними партіями.

Лише одно, наша едина Матінко Україно, будь так добра, воюй до кінця. Нам се кольосальна поміч. І перед тутешніх панів ми сьміло піти можемо і они ласкавійше на нас дивлять ся і перед народ з меншим страхом виступаємо. Ми зможемо кождого часу вилеґітимувати ся перед тутешніми панами новинками з анґл. ґазет про Твої воєнні кроки, котрі ми пильно витинаємо і держимо по кишенях, і народ забуде про наші залицяння до австр. консуля та про пропавшу бурсу збудовану за "австрійської орієнтації", а зверне увагу на нову за "аліянтської орієнтації", забуде про гроші збирані для галицьких Українців, котрі є в нас в "добрім сховку", ми зможемо вихваляти Твоє козацтво, словом, нам се буде не аби якою допомогою в нашім "патріотичнім бизнесі".

Отже посилаємо Тобі телеґраму і закликаємо: воюй до кінця! Во імя аліянтських і... і наших інтересів.

Кажуть, що Ти зруйнована, обезсилена і що не можеш дальше воювати. Що Ти не маєш стільки сил, щоби вести війну і рівночасно строїти новий лад і будувати своє житє в нутрі. Але ми думаєм, що се видумки Твоїх соціялістів, котрі противлять ся сій війні, яку они звуть імперіялістичною.

А може оно й правда, алеж "наше славне козацтво" може "на каші" воювати. А до того нам дуже приємно і корисно, як ту хвалять Україну, що она не хоче миритись та, що большевиків бе. Се немовби нам говорили: от, молодці Українці. А ми зараз вміем се "виміняти" на "бизнес".

З большевиками Ти не братай ся, бо они заводять нові, страшні порядки та хотять мира без анексій і контрибуцій з самоозначенем народів. А ми думаємо, що се не добре, бо аліянти большевиків не люблять. Ми думаємо, що наш собрат з Торонта мав слушність, коли телеґрафував Тобі, щоби Ти не годила ся на большевицькі услівя мира, але щобиеь воювала, аж поки не забереш східної Галичини і Буковини та кусок північної Угорщини з українським населенем. Але всеж, ми радилиб перше спитати про Галичину Костя Левицького а про Буковину барона Василька, чи они згодять ся на се, бо хоч у нас тепер є "аліянтська орієнтація", то ми все ще держимо ся своїх давніх авторітетів. Ми трохи покланяємо ся проф. Грушевському, тільки він чогось пішов дуже в ліво і з соціялістами братаєть ся.

До тогож, якби після большевицьких мирових пропозицій, на котрі Ти вже годила ся, наш народ з під Австрії, або як наші соціял-демократи кажуть, з під австрійського ярма, сам загально-народним голосованем рішив, щоби до Тебе прилучити ся, (розуміеть ся, як би всі воюючі держави згодили ся на услівя самоозначеня народів), то питане чи згодять ся на те Левицький і Василько? А впрочім, колиб і на те не зважати, то чи не краще взяти ті землі боєм славного укр. козацтва?

Ми ту всі патріоти за війною України аж до кінця, бо... бо ми не беремо в ній участи.

Ми розкидаємо козацькі буйні голови по полях боїв, а свої... по мягких подушках.

Ми всі за Тобою, Ненько Україно, доки на тім можна робити "бизнес".

Але "бизнес из бизнес" і тому все, що на нашім патріотизмі заробимо — належить до нас, а Ти, Ненько, сама про себе дбай. Не можемо Тобі нічого помочи; ми не з тих. Ми тільки берем а не даєм. І колиб навіть що від Тебе можна було дістати, то ми не відказалиб ся взяти.

А коли се неможливе, то хоч воюй, а ми з сього скористаємо. За те ми ту крику про Тебе робимо богато.

Колиж Ти послухаєш своїх соціялістів і будеш змагати до мира, то ми Тебе виречемо ся так, як амбасадор Бахметев вирік ся большевиків.

Памятай же нашу просьбу, бо ми ту всім тим, що є за війною аж до побіди, обіцяємо, що "наша Україна" буде воювати.

Не забудь же, Ненько, за своїх, не так вірних, як хитрих синів на чужині.

* * *

Отсього домагають ся, чи просять в України канадийсько-українські патріоти-ґешефтярі. Україно, прости їм: они не сини Твої, а виродки.

ВІДОЗВА КОМІТЕТУ ПО ОХОРОНІ РЕВОЛЮЦІЇ НА УКРАЇНІ*).

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ!

На улицях Петрограду йде боротьба між Тимчасовим Правительством та петроградською Радою Робітничих і Салдатських Депутатів.

Вороги революції та волі народньої можуть скористувати ся сею боротьбою для того, щоб повернути старий, царський лад та вкинути народ у неволю.

В сей грізний час вся революційна демократія, робітництво, селянство та військо, неодмінно повинні згуртувати свої сили для того, щоб зберегти спокій та добрий лад на Україні.

Зважаючи на се, Українська Центральна Рада утворила 25 жовтня Краєвий Комітет по охороні революції, котрому й доручила усякими способами, разом з Ґенеральним Секретаріятом Ради бороти ся з ворогами революції, зберегти спокій в краю та боронити всі завойовання революції.

До Краєвого Комітету по охороні революції Українська Центральна Рада, пославши своїх представників, закликала слідуючі революційні орґанізації і партії:

1. Український військовий ґенеральний комітет.
2. Українську раду військових депутатів.
3. Раду салдатських депутатів київського округа.
4. Головний комітет доріг України.
5 Українську соціял-демократичну робітничу партію.
6 Українську партію соціялістів революціонерів.
7. Російську соціял-демократичну робітничу партію (большевиків).
8. Російську соціял-демократичну робітничу партію (меншевиків).
9. Російську партію соціялістів революціонерів.
10. Бунд, 11. Єврейську об'єднану соціялістичну робітничу партію і 12, Раду салдатських і робітничих депутатів Київа, Харкова, Катеринослава і Одеси.

Краєвий комітет по охороні революції оповіщає всіх громадян України, що всі громадські, військові тилові власти, а також і всі орґанізації революційної демократії мусять твердо і неуклінно виконувати всі його накази і приписи.

Комітет заявляє, що він не допустить ніяких виступів проти інтересів революції, що всі такі ворожі виступи комітет буде рішуче подавляти всякими способами, навіть збройною силою, котра стоїть під орудою комітету.

Власть комітету, котрий об'єднує всі орґани революційної демократії, всі революційні і соціялістичні партії нашого краю, як українські так і неукраїнські, поширена на всю Україну, на всі девять ґуберній: київську, подільську, волинську, полтавську, чернигівську, харківську, херсонську, катеринославську і таврійську.

Краєвий комітет по охороні революції закликає всю людність до спокою, а всі революційні і демократичні орґанізації об'єднати ся в місцеві комітети для охорони революції під проводом краєвого комітету.

ГРОМАДЯНИ УКРАЇНИ! До спокою, праці і дружної оборони революції Вас кличе краєвий комітет.

Краєвий комітет по охороні революції на Україні при Укр. Центр. Раді.

"Роб. Ґазета".

*) Відозва ся була випущена в перших днях повстаня большевиків а взглядно Ради Робітничих і Салдатських Депутатів в Петрограді. —— Ред.

В. Левинський.

НЕЗАЛЕЖНА ПОЛЬЩА (З ГАЛИЧИНОЮ) ПІД ГАБСБУРГОМ?

В. Левинський.

Рік тому назад, дня 5 листопада 1916 р., цісар Німеччини Вільгельм II і цісар Австрії Франц Йосиф I видали свої відручні письма, заповідаючі з одного боку утворене з окупованих австро-німецькими арміями земель Росії польської держави а з другого відокремлене Галичини.

Було се першим активним кроком до будованя польської державности.

Поляків сей проєкт не вдоволив зовсім. Ані тих, що в австро-німецькій орієнтації добачували успішне розвязане польської справи ані тим більше прихильників антанту. Одні й другі бажали собі незалежної польської держави, збудованої в історичних межах. Тільки перші готові були зрезиґнувати з своїх прав до пруської Польщі, за ціну одначе висуненя східних границь польської держави як найдалі на Схід; другіж з сих прав не резиґнували.

Будемо мати на увазі перших, тим більше, що їх політика в польській справі взяла безумовний верх серед польського громадянства.

Ще вчера, на коротко перед вибухом війни все майже польське громадянство мало для Німеччини одну тільки ненависть а її екстермінаційну політику супроти Пруських Поляків. З вибухом війни, коли німецькі армії станули на польських землях Росії, Поляки заспівали иншої пісні. Її мельодії повинні солодко вражати німецькі вуха.

Так пр. один із виднійших польських публіцистів писав:

"Та тільки сліпий або такий, що хоче ним бути, міг би недоглянути, що Німеччина зробила для людскости. Адже національна ідея є теж духовою дитиною німецького Герцерівського ідеалізму і німецької визвольної війни. Чим можна дозводити, щоб сею ідеєю, сею німецькою власністю заволоділа Анґлія, що підбила найбільше число націй, або Росія, яка доси найганебнійше угнітає найбільше число націй?

Ходить о великий моральний рух, о нову хвилю давного, німецького ідеалізму, який колись здобув для Німців подив і симпатію усього культурного світа і який тепер, відмолоднілий, здосмотрений новочасним способом здійсненя — адже німецький мілітаризм веде властиво до соціялізації! — зовсім годить ся з потребами й інтересами реальної політики. Признане національного прінціпу може вийти Німцям тільки на користь"*).

Такі милі залицяння польської куртизантки до пруських юнкрів мали за ціль звести її з ними для... для розмов про польсько-німецькі відносини і розвязане польської справи. Для сеї цілі оснував навіть п. Фельдман в Берліні спеціяльний журнал п. з. "Polnishe Blaetter".

Розмови почались. На сторінках журналу забирали голос визначні політики, публіцисти й учені як з польського так з німецького боку.

Нині мають для нас безпосередний інтерес два німецькі голоси. Вони поможуть нам троха близше вглянути в закулісні містерії німецьких, австрійських і польських дипльоматів та політиків, що від давна ломлять собі голови над розвязанем польської справи.

Так забираючи голос в польській справі на сторінках "Polnishe Blaetter", відомий німецький націоналіст економ, проф. Шмоллер (що й но померший), ставив Полякам такі умови:

"Перша полягає на тому, що Поляки усім своїм поведенем, в слові і ділі, переконають Німців, що вони раз на завсігди звернуть свій культурний і політичний фронт на Схід, що Німці ніколи не потрібувати муть бояти ся, що Поляки моглиб колись із своїм східним сусідом разом станути проти Німеччини. Не сміє ніколи повстати серед Поляків партія по російськи думаюча.

Друга умова: Німеччина мусить мати запоруку, що устануть ті трудности, які вона знайшла в своїх межах з боку Поляків. Дійсно тревале порозуміне між Німцями і Поляками може наступити тільки тоді, коли Поляки в Німеччині не тільки будуть льояльними, але переконаними і щиро патріотичними німецькими громадянами. Льояльність се холодна річ, яку з трудом можна сповняти, але вона не знає ні серця, ні любови. Коли німецькі Поляки не захочуть обмежитись на тому, щоби бути тільки приватними людьми, коли не схочуть зректи ся закладати політичні й економічні орґанізації і протиставляти їх Німцям, тоді не може бути у загалу Німців навіть схильности до порозуміня, тоді буде мусіло кожде німецьке правительство, сьвідоме своїх обовязків, оглядати ся за способами оборони. Бо все публичне і quasi-публичне житє в Німеччині може бути тільки німецьким. Для національних ідей в середині німецької держави нема жадного місця, бо ся держава обіймає тільки ядро німецького світа, полишаючи багато своїх соплемінників поза границями держави" (Polnishe Blaetter," ч. 6.).

Суть виводів Шмоллера заключаєть ся в однім реченю: Поляки за ціну незалежної Польщі повинні зліквідувати всі свої національні змаганя на німецькій землі а свою експанзію повести на Схід.

Другий важний для нас німецький голос в польській справі, се голос Дра. Ф. Наумана, автора книжки п. з. "Mitteleuropa" (Середня Европа), що в свій час наробіла багато шуму а якої основні ідеї практично стараєть ся перевести Німеччина.

Він каже Полякам:

"Для Поляків, на мою думку, перша точка питаня звучить: чи хочемо бути в російськім, чи в середно-европейськім військовім союзі? Коли почуємо відповідь: "Ми, Поляки, хочемо бути в середно-европейськім військовім союзі!" — тоді зараз достроять ся до того погляди й наміри а саме в розмірах, в яких сю відповідь можна буде вважати обовязуючою і загальною". ("Polnishe Blaetter", ч. 10).

Поставлені висше згадані німецькі умови не були так легкі до принятя з боку Поляків. Адже кождий зрозуміє, що погодити ся їм з домаганем пруських юнкрів добровільної ліквідації усеї польськости в Німеччині, мусіло бути дуже великою жертвою. Тому й польська відповідь на них була виминаючою. Але знайшлись між Поляками впливові політики, що готові були зробити й сю жертву. Тим більше, що така концепція розвязаня польської справи не була новістю серед польського громадянства. Її з самого початку війни пропаґував п. В. Студніцкий.

Цісарські акти з дня 5. XI., 1916 р. показують нам, що порозуміне між Німеччиною і Австрією з одного боку і Поляками з другого поступило значно наперед.

Що вони не зовсім були здійснені — пр. відокремленя Галичини й досі не вдалось перевести — сьому головною причиною було се, що тільки одна частина Поляків приняла їх радо, друга і то значно більша приняла не тільки без ніякого одушевленя, але з виразним невдоволенем. Акти давали їм за мало і рішучо не в пропорції до їх загостреного апетиту. З сього приводу приходило між Німеччиною, Австрією і Поляками в останньому році до значних терть.

* * *

Минув цілий рік.

За той час за кулісами віденсько-берлінської дипльоматії назріла польська справа на стільки, що саме в річницю проголошеня володарями центральних держав актів в справі утвореня польської держави і відокремленя Галичини мали запасти нові, рішаючі постанови в польській справі.

Як раз дня 5 листопада 1917 р. в берлінськім замку "Bellevue" зібрала ся під проводом Вільгельма II німецька коронна Рада, на яку прибув як заступник Австрії граф Чернін, її міністер заграничних справ.

Предметом нарад була справа Польщі, Литви й Курляндії. Німецькі ґазети донесли про них так: За згодою центральних держав повстає незалежне польське королівство, в склад якого малаби ввійти ціла Галичина а крім того для заокругленя північно-східних границь деякі части Литви, головно ґубернія Сувальська. Проєкт нової польської держави не усталює східних границь. Але треба приняти, що сі границі "по можности" малиб бути висунені як найдалі на схід. Отже Холмщина, Підляше та занятий Волинь малиб стати складовими частинами польської держави. Крім сього малаб вона дістати так зв. вільну фльоту, то є право необмеженої пароплавби на тих частинах ріки Висли, що є в посіданю Німеччини. В той спосіб малаб дістати Польща доступ до моря. Ось так збудована польська держава малаб бути получена персональною унією з австро-угорською монархією на засаді так зв. тріялізму (трійединости) а Карло I мав би вложити на свою голову корону польських королів, дідичну тепер в роді Габсбурґів.

(Дальше буде).

*) W. Feldman: Deutshland, Polen und die russishe Gefahr. 1915, ст. 95.

ПЕТРОГРАД.

(З старого зшитку).

Плач і лемент у столиці: —
Німці йдуть! Зжахнувсь уряд
і зібравсь мерщій на раду,
як би їх прогнать назад.

— Не даваймо Петербургу!
всі кричать — він дав нам лад,
він те огнище, з якого
йде спасений дим і чад.

Він наш захист від культури,
він сваволі пишний сад,
де на шкурах ґородців
спить російський ретроград...

Та не врадили міністри,
чим відсунуть свій упад...
— А, гукнім но старця Гришку,
чи не дасть яких порад?

Той не тільки ж для панянок
повен чарів і принад —
він премудрий, хоч невчений,
він думок державних склад...

От прийшов той, і міністри,
всі, по черзі, ставши в ряд,
до руки його припали,
руський творючи обряд.

Як скінчили цілування,
він сказав їм: — Ну, навряд
вам ратунку сподіватись
від полків і від бриґад.

Ні, вже краще я сховаю
ваш преславний стольний град,
хай не знайде Петербургу
ні один німецький гад.

Тут зітхнув побожний старець,
помоливсь, почухав зад,
і рече: — Нехай же буде
з Петербургу — Петроград.

В. Самійленко.

НОВИНКИ.

ДО ЧОГО ВЕДЕ ВІЙНА?

Голова Нюйорської Медичної Академії, Др. Г. Чепін заявив, що в Ню-Йорку поверх 120.000 дітий в шкільнім віці голодає. Правда, платня робітників піднеслась, сказав він, але ціни поживи піднеслись в троє понад підвижку платні. Причиною сего є приступлене Америки до війни.

ЖОВНІРИ ЗОРҐАНІЗУВАЛИ СОЦІЯЛІСТИЧНИЙ ВІДДІЛ.

Один американський жовнір, якого силою забрано до війська, зорґанізував в військовій кемпі коло Балтімор соціялістичний відділ. До відділу записалось велике число жовнірів.

Освободжене Чічеріна і Петрова.

Петроград. — Британське правительство сповіщає про увільнене пропаґандистів Чічеріна і Петрова. Обом буде дозволено повернути до Росії.

Чічерін і Петров були арештовані британськими властями за "большевицьку" пропаґанду, а Чічерін був назначений рос. правительством кілька тижнів тому назад російським амбасадором для Анґлії.

ПОШУКУЮ

свого краяна Петра Камака, з села Солотвини, пов. Богородчани, Галичина. Три роки назад перебував в Манітобі; відтак виїхав до Саскачевану на жнива і я про него більше не чув і не знаю де він тепер перебуває. Хто би про него знав або він самий, прошу зголоситись на слідуючу адресу:

A. Slyzuk
TRANSCONA, MAN.

ПОЗІР! ДОБРА НАГОДА!

Дім з лотом — 10 мінут ходу до почти, 5 до школи, 5 до церкви. Ширина лота 36 і пів, довжина 100. Дім 20x26 і кухня 10x14 поверховий на 9 кімнат; пивниця цементована 1915 р. Даю в розіграву з тої причини, що я є хорий від року і не в силі заробити на удержане жінки і двоє малих дітий. Тому мушу ратуватись сею дорогою. ТОВАРИЩІ! Робітники і Робітниці! На Вас тепер покладаю надію, що Ви визволите мене з так критичного положеня. Купіть тикет за 1 дол. як не собі то для дітий. За 1 дол. виграєте дім і мене вибавите з родиною від біди.

Виграванка відбудесь за 2 місяці. День буде назначений пізнійше в робітничих часописях. Хто виграє, тому доручу чистий контракт без жадного довгу.

За тикетами зголошуватись на слідуючу адресу:

Nykola Wowczyna
Box 14 Transcona, Man.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO